

Felvidéki Híradó.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4
Negyed évre	2
Egyes szám ára 20 fillér.	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetései és előfizetési pénzek a kiadóhivatara czimzeve
Túrócszentmártonba küldendők.

— Hirdetéseket jogutjánosságban, árszabály szerint. —
Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetői iroda elfogad.
Nyitlert soronként 40 fillér.

A nemzetiségi kérdés.

— Cikkisorozat. —

IX. A sajtó.

Midőn a sajtóról beszélünk, nem a vidéki, — kevésbé számbavehető — de inkább a fővárosi sajtót értjük; vagyis azon — ma már szép számban megjelenő — politikai napilapokat, melyek a politikai eseményeket tárgyzva, kát hívatják, hogy az országos közvélemény megbízható, igaz tolmácsai legyenek.

A sajtó történeti fejlődését s azt tekintve, hogy Budapest nemcsak politikailag, de társadalmilag is az ország fővárosa s minden szellemi mozgalom központja — mint mindentűt, úgy itt is — egészen ennek jellegét viseli magán, lehet mondani, hogy a csekély vidéki résztől eltekintve, a főváros napi eseményeinél s nevesebb mozzanatainak tolmácsa.

Ez az oka s természetes is, hogy míg az itt előforduló minden, még jelentéktelen eseményeket is a legnagyobb részletességgel tárgyalja, addig az ország távolabbi eszérszeivel s oly, bár fölülte fontos és élethevágó ügy, mint a nemzetiségi kérdés, mely közvetlen hatáskörébe nem esik, kevésbé foglalkozik; vagy eddig nem foglalkozott.

Hazánk szép, nagyreményű fővárosa nem az utolsó száz, de ötven, sőt huszonnégy évet tekintve, óriási módon haladt, mint kevés városa Európának s rövid idő alatt nagy változáson ment keresztül, tegyük hozzá s különösen a zsidóság igen megmagyarosodott, ennek dacára, ami nem is lehet, az ipar, a kereskedelem, a börze még részben német, vagy legalább nem oly magyar, aminőnek kellene lennie. Sajtónk ezt — ami nem is oly nagy veszedelem — a legkiméletlenebbül ostromozza, míg a Felvidéken folyó tótosodást figyelmére is alig méltatja.

Nézetem szerint a sajtónak két nagy hibája van. Az első az, miként mondtam, hogy a nemzetiségi ügyekkel nem foglalkozik, vagy

legalább nem foglalkozott úgy és oly nagy mérvben, mint azt megérdemelnék.

Ennek oka — a nemzetiségi mozgalom számai nem a fővárosban, de a Kárpátok tövében és Erdély havasai között az oláhok és moldvai határon lévő elágazva — nemcsak a főtebbiekben, de azon, hogy úgy mondjuk, kicsinylésben is keresendő, mellyel a magassabb politikát vezető, rendszeren a főváros légkörében élő államférfiak és publicisták az ügy iránt viselkednek. Az ott nevelkedett s a vidéki viszonyokkal meglehetősen ismeretlen — az európai egyensúllyal s más hasonló nagy dolgokkal foglalkozó férfiak előtt érthetetlen és megfoghatatlan lévően, hogy az a líptől és treneséni gyámoltalan tót, kit a főváros utcáin követ és maltart láz hordani — miként szerepelhet mint aktív tényező a politikában. Nem tudják, nem értik azt, mily erő van e nép szívósságában s hogy ezek amaz igénytelen, csekélynek látszó porszemek, melyekből a szikla alakul s melyekkel ma még birunk ugyan, de akkor nem.

E helyett hasabokat irnak teli egy követválasztás vagy egy szolgabíró viselt dolgairól, nem napokig, de hetekig tárgyalnak egy választási visszaélésről s a lajstromok állítólagos meghamisítása, vagy elkövetett katonai brutalitásról, szóval mindenről, amit a pártérdek követel. Pedig mi ez mind! Mily csekélység, mily semmi ahhoz képest... midőn a haza, a magyarság jövőjéről, létéről van szó.

Tisztelem a sajtót, mint a közvélemény nyilvánulását, de ha valahol, úgy itt érdemel megrovást, mert ebben s az által, hogy föl-fújja a semmit s elhallgatja, ignorálja a legelső, a legfontosabbat, a magyar faj, az állam érdekét — követi el a legnagyobb mulasztást s nem teljesíti híven hazafiai kötelességét s azt, amit zászlójára ír.

A másik hiba az, hogy ami a sajtóban a nemzetiségi ügyekről napvilágot lát is, nagyrészt helytelen s a tényeknek, a valóságnak alig megfelelő, vagyis bár jóhiszemű, de a

legnagyobb felületességgel s optimizmussal vagy írva. Ezen különben — tekintve téren a viszonyokat — alig lehet csodálkozni.

Aki figyelemmel kíséri a lapokat, tudja, hogy az e tárgyban irt cikkeket, a fontosabb események hiányában, többnyire a nyár derekán, az ugorkaszézon alatt jelennek meg s éppen akkor, midőn a hírlapírók s a vándortudósítók furdózni és tündüni, szóval tanulmányozni mennének a vidékre a nemzetiségi viszonyokat. Hogy mily alaposan lehet pár hét alatt sok helyen, mint Tátrafüred, Szliács, Iglótfüred vagy Poprádon, hol a vendégek mind magyarok s nagyrészt fővárosiak — tanulmányozni a nemzetiségi ügyeket, erről már megemlékeztünk. Nagy rövidlátás, meglehetősen ignorancia jellemzi e közleményeket.

Menjünk tovább. Néhány ember — többnyire német, mert a tót ritkán, az oláh sohasem teszi — megmagyarosítja nevét, vagy valamely felvidéki községben egyet alakul, valahol egy lelkes felügyelő javaslatára az egyházi tanács elhatározza egy évben négyszer, hogy a magyar prédikációk, vagy egy lelkesebb tanító magyar énekeztetett a gyermekeket — ezen tény a tudósító nyomán mindjárt mint igen fontos dolgot, a magyarosodás eszalatlan jelét, rendszeren kiszíneve, ritkított betűkkel közli a lapok. Teszik ezt a legjobb hiszemben s már azért, mert — fájdalom — ily örömdetes tények igen ritkán fordulnak elő. Azt olvassa a lapokban mindenki, ha véletlenül egy különben már magyar intelligens ember tót nevét magyarosítja, de azt nem, hogy az ifju nemzedékől hány lesz tóttá s még több oláhhá, kinek még nagyatyja, sőt atyja magyar volt. Azt nem látják, arról nem irnak, hogy a Felvidéken egész vidékek veszték el a magyarságra néve — igen is, ezek elveszték.

Ha egy község magyar feliratu pecsétet vagy több községnek — mint Zólyomban, noha tótok maradtak — ékes magyar nevet adnak, azt mint nagy vívmányt kürtölik a

Thuróc vármegye története.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

Írta: Bráz Béla, Thuróc vármegye levéltárosa.

(Folytatás.)

II. Zanasánból kihasított birtokrész, mely jelenleg Kiskiráknak (szólóval Lehotának) nevezetik. Regisztrum 54. §. Népsége 1785-ben 42, 1900-ban 32.

Zanasán birtokszerzőjének, Lászlónak a fia szintén László, a thuruchi konvent prépostja Iwanka által 1286-ban kiállított eladási okmány szerint Zanasán örökös birtokából egyrészt kihasítván, azt ewspataki Latibor fának, comes Jakabnak az okmányban jelzett határokat mellet eladja. Ugyanevak ezen prépost előtt 1291-ben az eladási szerződést László és fia, szintén László, megújítják s a kihasított birtokrész 9 márká és egy fertonáért adják el nevezett comes Jakabnak (Pertoná = ferti, negyed forint).

1363. előtt a Ravasz és Ewspataki-ág között birtokviszály merülven fel, a két rokonsáfall peres ügyeket döntés végett a király elé terjesztették fel. Lajos király 1363. október 3-án nemesítö, illetve birtokmegörösítő okmányt adott ewspataki Mátyás fiának, Raknak és Literatuz Pálnak (Ez időtől kezdve kizárólag a „de Rakow”, jelenleg pedig a Rakovszky előnévet használja mindkét ág, a zanasáni és ewspataki), melynek alapján a két testvér, nevezetesen Rakot az örökségi birtokban, melyet László s ennek fia, szintén László az 1286. és 1291. évi konventi okmányok alapján a nevezett Rak nagyatyjának, comes Jakabnak eladták, Rakot az eladási szerződésben kitett feltételek alól felmentvén, a

király öt nemesíti s a kiskirákói ewspataki birtokban a jelzett határokat mellett megerősíti.

Bubek István országbíró 1365-ben, ugy Jakab szépesi comes 1378-ban a nemesítő királyi okmány alapján a Zanasánból kihasított Kiskirákot nevezetteknek ítélte oda.

Az 1391. évi thuróczi nemesi összeíró bizottság előtt az ezen birtokra vonatkozó okmányokat ewspataki Mihálynak fia, Pál mutatta fel, mely jogérvényesnek ismertetett el.

Murenfeldre, jelenleg Károlyfalva. Regisztrumban 4. és 55. §-ok alatt.

Népsége 1785-ben 118, 1900-ban 147.

Birtokszerző Gergelynek fia, Muryn de Wyfalu, kitől régente a község, illetve birtok Murenfeldnek nevezetett. Adományozta IV. László király uralkodásának első évében 1272. (A Thuruchi Regisztrumban írt chronologiai hiba van, mert 1272-ben még IV. Béla uralkodott, utána V. István s V. István után IV. László, 1278-ban, így valószínű, hogy 1282-ben adományozta.) Az 1391. évi nemesi összeírás alkalmával Wyfalu Károlynak, kitől utóbb a község jelenlegi nevét vette, fia, Domonkos mutatta be az eredeti adománylevelet. A birtokszerző comes Muryn 1283-ban, a thuruchi konvent prépostja Iwanka előtt eladási okmányt állított ki, mely szerint fiának, Gergelynek, valamint a szomszédos birtokosnak Isau-nak (Isau de Preuborch) beleegyezésével örökségi földjéből egy fél ekényt (150 hold) eladott Zanasáni kiskirákói Latibor fiának, comes Jakabnak.

Bálintfalva. Regisztrum 53. §. alatt.

De nemskára 1313-ban nevezetteknek utódai, a thuruchi konvent akkori prépostja Bálint előtt új eladási okmányt állítottak ki, melynek alapján azon földnek harmadrészt, melyet Myren 1285-ben Latibor fiának, comes Jakabnak adott el, Latibor fia, comes Jakab, Gergely és Chama, valamint az utóbb nevezetteknek fia, Chama, János és Mihály, Pook fiainak, Bálintnak és Miklósnak visszaadák, vagyis a mai Bálintfalvát, mely a birtokszerző Bálinttól kapta jelenlegi nevét.

A kétharmad, vagyis 100 hold területű Bálintfalva az Ewspatakiak birtokában maradt, mert 1391-ben a megyei bizottság előtt az erre vonatkozó okmányt Ewspataki, vagyis kiskirákói Mihálynak fia Pál mutatta be. Utóbb a nagy és kiskirakúci nemek közt birtokhatárvillongás merülven fel, 1356-ban Ewspataki Mihálynak fia, Pál és Chama, valamint Rakoucz Literatus Pálnak fia, János és Demeter s végre Ewspataki Miklósnak fia, András, a konvent prépostjától, Páltól határoló levelet vettek ki, melynek alapján Ewspataka és Rakoucz egymástól határemelékkel elkülönítetett. Végre Egyed prépost adott ki bizonylatot az Ewspataka és Myrenfeldre közt megejtett birtokbejárás és határjelölésről. A Murenfeldre vonatkozó okmányokat szintén Ewspataki Mihálynak fia, Pál mutatta fel az 1391. évi összeírás alkalmával.

Ewspataka, 2 ekényi föld. Regisztrumban 63. §. alatt, jelenlegi neve Laszkár. Ez utóbbi elnevezésre néve okmány nincs.

Népsége 1785-ben 130, 1900-ban 125,

lapok, de azon községek neveit, kik a határ mentén Pozsony, Nyitra, Bars, Hont, Nógrád, Gömör, Abauj, Zemplénnel elitósodnak, elhallgatják. Igazuk is van, ez sok volna; — jobb arról nem beszélni.

Ennek oka abban rejlik, hogy az állítólagos — néhol és igen szép határok között — magyarsodás vagy visszamagyarosodás ténye, például az első magyar prédikációs vagy iskolafelavatás nyilvánosan és a már nálunk megszokott ünneplésséggel meg végbe s így nevezetes mozzanatot képezvén, a lapok mint eseményt és újdonságot közlik s kapnak rajta, míg az elitósodás és eloláhosodás csöndes munkáját, mert semmi eclat-vel nem jár, — figyelemre sem méltatják, észre sem veszik. A legnagyobb felületesség jele ez, mert a dolgok mélyébe, lényegébe nem hatol s a néha napján családja külszín után itél.

Az egész eljárást, de egyuttal a lapok jóhiszeműségét a többi közt élenként illusztrálja a következő eset:

Egy pánszláv érzelmeiről hírhedt város bizonyos alkalommal és bár hazafias célzattal, de minden alapos ok nélkül hivatalosan, hatóságilag nyilatkozatot állítottott ki, hogy ott csak egyetlen pánszláv van. Mindenki meg volt győződve, hogy ez nem áll, minden épelmű ember belátja, hogy ez oly rövid idő, tíz-tizenkét év alatt lehetetlenség. De most ez a divat. A lapok természetesen közlik ezen örvendetes eseményt s így a közönséggel abszurdumot akarnak elhitetni. Mi célja is lehet ily nyilatkozatnak? Nyilván csak port hinteni a világ szemébe. Amit előre láttunk, az bekövetkezett, még pedig sokkal rövidebb idő alatt, mint gondoltuk. A legújabb községi választásoknál már is a pánszlávok kerekedtek felül.

Ha még a külföldet — hogy leleplezzük gyöngeségeinket — akarnók félrevezetni, annak talán volna értelme, de hogy önmagunkat ámitaunk, annak nincs.

Ilyenek s ezekhez hasonlóké jelennek meg komoly, tekintélyes lapokban.

Sok vidéki tudósító — pusztán azért, hogy bizonyos helyen és emberek előtt érdemeket szerezzен — a semmit vagy a legjelentéktelenebb dolgot kiszinezve és nagyítva adja elő, hogy az eseményszámba menjen, mi sok olyan dolgot, amely megérdemli s mi miatt — miként láttuk — csakugyan föl kellene járulni — agyonhallgatnak. Ily megbízhatók s ily forrásból erednek u. n. hiteles adataink.

Bár keveset olvassunk a Felvidéki nemzetiségi viszonyairól, vagy talán éppen azért az e tárgyban irt hírlapi közleményeket, bármily jelentéktelenek legyenek is azok, a legnagyobb figyelemmel szoktam kisérni, ezek legtöbbje

A birtokot 1255-ben IV. Béla, Porsu fiának, Lati-bornak adományozta, illetve a már előbbi adományozást újból megerősítette. Lajos király 1358-ban és 1359-ben látva, meggyőződésén IV. Béla király donacionális levele-nek eredetiségéről, új privilégiumot adott Ewspatki Mihály fiának, illetve Chama unokáinak, vagyis Lathör dedunokáinak, Pálnak és Istvánnak, valamint ewspatki Miklós fiának, Andrásnak, mely szerint őket minden-nemű szolgálmányok és adományozási feltételek alól felmentve, újból nemesíti. Újból 1364-ben Lajos király az előbbi két okmányt megerősíti. 1371-ben Magister András, thuruchi vicecomes bizonyítványt adott ki, hogy t. i. a Rakouciának Beszterczen (Bisztricia) levő birto-ka comes Szécsi Tamás által elfoglalott, de Lajos király parancsára visszaadott a következő Rakouciák-
Magister Jakab nyitrai kanonoknak és Jánosnak, Rakouci Pál fiának, továbbá Miklós fiának, Pálnak és Rakouci Demeter fiának, Gergelynek és Andrásnak. A közölt okmányok egybevetéséből a következő leszármazási adatokat nyertük a condonatoria birtokok viszonyaira, illetve egybefüggésére nézve:

- I. ág a Zanasán, vagy Zalusán-ág, mely 1286. után kibált.
- II. ág a Rákóczi, Csernek és Ravasz-ág, az első 1400 körül halt ki, a Ravasz-ág pedig 1490 körül.
- III. ág a Zanasánból kihátrított Ewspatki, vagyis Laszkári-ág.
- IV. ág az ewspatki Bálintfalvi-ág.
- V. ág a Murenfeldi, illetve az Újfalusi Károlyfalvi-ág. (Polyt, köv.)

nemcsak az alaposság hijával vannak írva, de rendszeren egész más következtetést von le a tényekből, mint kellene s mit a dolgok alapos ismerete és mélyrehatóbb tanulmányozása mellett bevonnai kellene.

Ternészetesen — s ebben a lapok közt alig van kivétel — a százados mulasztásokat és sajtát, már megrögzött hibáinkat tekintetbe nem véve, azért már a megszokott modorban mindig a kormányokat teszik felelőssé, az ily egész ódiomat magunkról mára hárítván.

Semmire a világot úgy, mint a nemzeti-ségi ügyekre nem alkalmazhatók amaz örök-igazság, hogy mindenki csak arról beszélhet és írhat, mit közvetlenül és saját tapasztala-taiból ismer. Aki nem volt Amerikában, nem írhat Amerikáról. Aki nem élt, még pedig hosszasanban a nép között, az ne írjon paraszt-regényt. Így van ez ezen kérdésnél is. A fővárosi hírlapíró, aki nincs a forrásnál, de sőt a nemzetiségi vidéken lakó is, ha nem érintkezett közvetlenül és folytonosan a néppel, azt meg nem figyelve, nem tanulmányozta, a nép elitósodását és eloláhosodását illetőleg alaposan nem írhat.

Ennek kifolyása az is, hogy oly mű, mely a helyzetet a maga valóságában és híven adja elő s még inkább mely rámutasson a baj való-dí okára s annak igazi okára, tudtommal nincs. Itt igazán el lehet mondani, hogy akik irnak, azok nem tudnak hozzá, akik pedig tudnak, azok nem irnak. Örvendetes jelenség azonban s okvetlen meghozza gyümölcsét, hogy a rohamosan fejlődő események s a viszonyok kényszerítése folytán újabb időben a nemzetiségi ügyekkel sajtónk is gyakrabban foglalkozik.

Midőn a sajtóról azt, mi szíveim fekszik, elmondtam, világért sem ellenszenvből teszem azt. Tudom azt is, hogy a sajtó hatalom. De éppen azért, mert hatalom, óhajtanám, hogy ezt ne kicsinyes ügyek, de hozzá méltóbb, magaslatos eszme, a magyarság érdekében használja föl.

Függetlenségi szervezkedés a Felvidéken

A függetlenségi párt által megindított szervezké-dő munka, mely Turócziármegye mindkét választókörle-tében megindult, folytatását nyeri azokban a nagyobb szabású gyűlésekben, a melyek a jövő héten itt meg-tartandó fognak. A mozgalom támogatására a függetlenségi párt központi vezetőségére s is többben fognak Turócziába felutazni. Kossuth Ferencz betegsége miatt nem vehet részt ezen küldetésben, helyette gróf Bathányi Tivadar fogja az orsz. képviselőket és a küldöttség többi tagjait vezetni. Az eddigi megállapodások szerint f. évi december hó 8-án, pénteken délután 1 órakor érke-znek a függetlenségi párt küldötti Stubnyafütrdőre, ahol aznap délután tartják meg a nagy szervezkedő gyűlést. A küldöttség innen este a 7 órai személyonattal Ruttkán át Trencsénbe utazik, ahol szombaton délelőtt tartják meg a népgyűlést. Délben 12 órakor a küldöttség innen Ruttkára tér vissza, ahol gróf Bathányi Tivadar fogad-tatására, aki tudvalevőleg a Vasutasok Országos Szövete-lésének elnöke, a vasutasok már most előkészületeket tesznek. Ruttkán a népgyűlés szombaton délután 3 óra-kor fog megtartandó, kedvező idő esetén a pályaház előtti téren, a szabadban. Innen gróf Bathányi és kí-sérői a délutáni 5 órai személyonattal Besztercebá-nyára utaznak, ahol vasárnap délelőtt tartanak beszé-deket.

Ezen mozgalomra vonatkozólag lapunk egyik barát-jától a következő sorokat kaptuk, amelyeket egyelőre minden kommentár nélkül közlünk:

„Ösrégi idők óta Turócziármegye ama kevés me-gyék sorába tartozott, ahol a napi politika pártusái a választópolgárok állásfoglalását nem irányították. Nem mintha nem lett volna meg erre a fogékonyság, mert hiszen a jó állampolgárnál nagyon képes érety az, ha minden párton kívül áll, hanem egyedül azért, mert a magyar állameszmének minden támogatója, hite tudatá-ban volt annak, hogy a magyarság eme végvárában nem a napi politika kétes értékű kérdései, hanem csakis az erős, tudatos és egységes fajpolitika lehet irányítója a választópolgárok politikai állásfoglalásának. Ama klasz-zikus római elv, salus rei publicae, suprema lex esto, volt a mi irányítónk.

És éppen csakis ezen magasabb erkölcsi felfogás által vált lehetségessé, hogy a nemzetiségi igazítás eme-
és hazájában a nemzetiségi tulzók a legkevésbébb diadal-dí dícselkedhettek. A mostani válság azonban, amely már eddig is oly sok szép reményünköt kiábrándított, sajnos, mintha megbontotta volna ezt a mi szép egyet-értésünket is.

Képviselőink az alkalmi vendők sorába béleltek, harcolnak a nemzet jogaiért; és mégis, dacára ennek, mintha a választók egy részének bizalmát elvesztették volna. Néklünk, sőt talán ellentét, a megyében két he-lyen is függetlenségi párt alakult. Nem akarok én e helyen ítéletet mondani a függetlenségi párt program-járól. Minden magyar ember elfogadhatja. Csakhogy minden helyes politikának számot kell vetni az idővel és a helyel. És így ha az új pártalakítást az idő szempontjából tekintem, nem mondhatom időszertűnek. Akkor alakították e pártot, amikor mindkét képviselőnk belépett az alkotmánypartha, vagyis a függetlenségi pártnak fegyverbarátja lett az alkotmány helyreállításá-nak nehéz munkájában.

Minden új pártalakítás bizonyos fokú bizalmatlan-ságot jelent a meglévővel szemben és különösen a kép-viselőkkel szemben, míhelyest eltér az ő álláspontjától. És így akárhogy esürjünk-esavarjunk is a dolgot, nem állítjuk, hogy e pártalakulás az ő álláspontját erősi-tené... Már pedig hazafias állásfoglalásukkal politikai bizalmatlanságra okot még a leglekisebb hazafi ítélete szerint sem adhattak.

De nem helyeslehető az új pártalakítás a hely szempon-tjából sem. Főntebb kijelenttem ugyan, hogy a függetlenségi párt programját minden magyar elfogadhatja. Es ez volna az ideális állapot is. Sajnos azonban, az ideálom nem mindig valósítható meg és érhetőek át átmenet nélkül. Elég csak ramutunkon itt Turócziamegyében csekély számunkra és a nemzetiségi igazítás nagy mérvére és tisztába jöttünk azzal, hogy itt csak egyetlent magyar politikával boldogulhatunk.

És micsoda gyászos következménye lesz még an-nak, ha emiatt a magyar párt Turócziában megszűl? A min atyáink oly sokat munkáltak, a miért a jelen nemzedék is oly sokat küzdött: a magyar haza eszméje szétfoszlik és előtérbe lép az a törekvés, melynek szá-mára a nemzetiség neve alatt bizonyos jogosultság köve-teltetik. Szívelejtük meg eme böles mondatot, hogy az egyéni érzelmeinek, előítéletének és a pártérdemek meg kell hajlania a közérdek előtt.

A haza érdeke követeli tőlünk, hogy ama szeptaratisztikus törekvések diadalra jutását mindenkor, min-den körülmények között megakadályozzuk.

Bőtn volna tehát, ha mi ily nemzetiségi vidéken hypothesisokkal dolgoznánk! A biztos, habár lassu ha-ladás ér a legelőbb, mert ez átmege a nép öntudatába és vérré válik. Örök igazság marad, hogy az ily mozgal-mak, amelyek eleinte a gyors fellendülés kilitásával indulnak, bizonyos idő múlva vesztienek erejüköt, úgy hogy a végén már csak néhány komoly és kitartó ember működik érdekében. Erdemes-e tehát a magyarság s biztos pozíciókat a kétes jövőért feladni?!

A mai válságos napokban erős, kipróbált férfiak van szükségünk, olyanokra, akik már jélet adták alkot-mánytisztelőknek.

Ki tagadhátja vajjon, hogy képviselőnk nem ilyen kipróbált férfiak?

A harez sikere csak ugy bizonyos, ha itt, annyi ellenség közepette, nem szakadunk pártokra, hanem to-vább is követjük azokat, akik hazafias állásfoglalásuk-kal bizalmatlanságunkra okot nem szolgáltatnak.

Azért legyünk továbbra jelszavunk:

Viribus univis!

Mit irnak a nemzetiségi lapok.

A szomorú politikai helyzet minél bátrabbakká teszi a nemzetiségi lapokat. Az általános választói jog be-hozatala mellett már hasászánumra irtak cikkeket is végül nagyobb részük egyedül meg váltónak tekintti a válságos helyzetből, míg mások a'ól sem reménylik a helyzet tisztulását.

De míg ezek a jelenségek mindonnaposak, a zsidók elleni gyűlölet is napirendre került, mintha csak Istóczy meg Verhovay napjai tünnek föl. Nem is igen lehetne csodálkozni, ha az antiszemitizmus urja felébredne, mert azok az igazító cikkeket, amelyek az utóbbi időben nap-világot láttak, elég okul szolgálhatnak a szikra felébre-z-tésére, a békés együttél felrobantására.

Másrészt a nemzetiségek szintén sorakoztatják a szocialista elemeket, természetesen oda is eplánálják a nemzetiségi eszméket. Hogy miként fogadják azt a nemzetközi szocialisták, nem tudjuk megérteni. Tény

Nagy maradékvásár!

Occasio!

A nagy városok mintájára
az idén nagy

Occasio!

Karácsonyi Vásárt

rendezek, mely alkalommal az összes raktáron levő czikkek
tetemesen lezártított áron fognak elárulni.

Ezen kitűnő alkalmat a t. vevőközönség figyelmébe ajánlom.

Bindfeld Ármin.

Nagy maradékvásár!

Csebély haszon!

Nagy forgalom!

Karácsonyi és ujévi ajándékok

nagy választékban!

Fali-, inga- és zsebórák, arany-
és ezüst ékszer, valódi ezüst
és kina-ezüst tárgyak stb. stb.

TESZÁK S. ÓRÁS ÉS
ÉKSZERÉSZ
TURÓCZSzentMARTON.

ÉLETNAGYSÁGU

KÉPET

minden fénykép után,
elegáns kerettel (passepartout),
a legjobb kivitelben szállít

6 koronáért

Fuchs Hermann
Vágújhely.

ÜGYNÖKÖK HERESTETNEK.

74 hitüntetés.
6 államiérem.

= Drezdai =
motorgyár r. t.

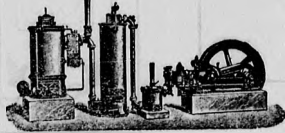
10,000 motör
a legtelje-
sebb meg-
elégedésre
szállítva.

(ezelőtt Hille) főkelepe:

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSA

Telefon 12-91.

Benzinmotörök, légszuszómotörök, nyersolajmotörök,
szesz- (spirítusz) motörök, aczeltenmotörök. Benzin-
lokomobilok cséplése.

Szívógáz generátorok - motörök a legmodernebb és
legököltebb, beigazoltak a legolcsóbb üzemet
nyújtó erögök.

A drezdai motör világszerte elismerten a leg-
kitűnőbb gyártmány. Kipró-
bált tökéletes szerkezet. Valogatott legjobb anyagból
a legszolidabban és a legpontosabban készítve.

Tartós! Sok évi használat után sem szorul repara-
turákra. Feltűnően üzembiztos. Kezelése
egyszerű. Az üzembiztosok a legelőnyösebbek.

Drezdai motörök számtalan ipari vállalatban
és uradalmak gazdasági üzemeinél; malomokban, téglá-
gárakban, fűmegmunkálásnál, napirításnál, vízemelő
(szivattyú) telepeken, gazdasági takarmány-kamrák-
ban, tejgazdaságokban, cséplésnél stb.

Teljes üzembiztosok minden malom, gazdasági üze-
mek, körülmény-szerkezetek (szívó) szakszerű szállítása.
Felvilágosítások, költségvetések készítését adják.

Messzemenő jótállás! Hedvező fizetést feltételek!

Egyszeri átsimítás

Schicht-szappannal

(Szarvas- vagy kulcsszappan)

pótol

Kétszeri átsimítást közönséges szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Akármit is mond, mégis
= legszebb és legalkalmasabb =
karácsonyi és ujévi ajándék egy
életnagyságu fénykép!

A Felvidéki Fényképnagyító Műintézet,
melynek tulajdonosa
STEINER LAJOS
Turócszentmártonban,

készít: pasztell, agárról és olajfest-
ményeket, valamint photoemilképe-
ket a legolcsóbb árak mellett remek
kivitelben. Nagy választék: világi és
szent képekben, díszes keretekben
és terrakotta szobrokban.

Mindezek megtekinthetők
Cziller Albert divatruházában
Turócszentmártonban.

Egy életnagyságu kép 2 ft 50 kr.

A „GRESHAM“ ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

kassai vezértgynöksége **turócszentmártoni** székhellyel
kiterjedt ismeretséggel bír, óvadékképes főügynökök keres
igen kedvező fizetési feltételek mellett. — Ugyanott ügyes
üzletszervezők is alkalmazást nyernek és a szakmában
járatlanok ki képezhetnek. — Ajánlatok a Gresham kassai
vezértgynöksége címére intézendők.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra
alatt teljesen rendbe hozza.

az igmándi víz radium-tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miért is bevásárlásnál
össze ne tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszékküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznel Komáromban
Kapható **TOPERCZER SANDOR** gyógyszerteráiban kis üveg 30 fillér, nagy üveg 50 fillér. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely
kis üvegben is kapható.

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR MOSKÓCZI FERENCZNÉ

KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
TURÓCZSZENTMÁRTON

Remek ujdonságok diszműárukban.
Diszművek, könyvek, levélpapírok,
zeneművek, hangszerek, beszélő és
zenélő gépek, fényképező gépek,
fényképalbumok, emlékkönyvek stb.

➔ Egy hónapig teljesen ingyen! ➔

Aki már most beküldi, ha csak egy hónapra is, az előfizetési összeget

 AZ UJSÁG

politikai napilapra, annak egész december havában, teljesen ingyen
küldi meg a kiadóhivatal a legjobb magyar lapot: AZ UJSÁG-ot.

Előfizetési árak: Egy hónapra 2.40 kor., három hónapra 7 kor.

≡ AZ UJSÁG ≡ gyönyörű kiállítású naptárát minden
előfizető díjtalanul kapja meg.

Gyönyörű Husvét-i Album!

Megrendelési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-ut 54. szám.

MONTIGNOSO GRÓFNŐ, volt szász trónörököső emlékiratait most közli AZ UJSÁG. Ujjonnan belépő elő-
fizetők külön levonatban megkapják ennek a szenzációs emlékiratnak eddig megjelent részét.